

ŞANLIURFA RAPORU

ÇOCUK EVLİLİKLERİNE KARŞI MÜCADELE

2025

İçindekiler

Önsöz	01
Çocuk Evliliklerine Karşı Mücadele Projesi Özeti	02
Çocuk Yaşta Evlilik	03
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	04
Kültürel Değerler Tutumu	05
Saha Raporu	06
Cinsiyete Göre Evlilik Yaşı	07
Cinsiyete Göre Çocuk Yaşta Evlilik Oranı	08
Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Kültürel Değerler ve Çocuk Yaşta Yapılan Evliliklerine Yönelik Tutumun Değerlendirilmesi	10
Anket sorularına cinsiyete göre verilen yanıtlar arasında çoğunlukla tercih edilen cevaplar, frekans (n) ve yüzde (%) değerleri	16
Özet	21
Kaynakça	22

Önsöz

Toplumsal cinsiyet eşitliği, bireylerin toplumsal yaşamda fırsat eşitliğine erişimini sağlamak ve insan haklarını korumak açısından temel bir ilkedir. Ancak bu ilke, özellikle geleneksel normların hâkim olduğu bölgelerde hayata geçirilmesi en zor olan alanlardan biri olmaya devam etmektedir. Türkiye'nin bazı bölgelerinde, toplumsal cinsiyet rolleri hâlâ derin kültürel kodlarla şekillenmekte, bu da bireylerin yaşamını etkileyen uygulamaların özellikle çocuk yaşta evliliklerin sürmesine zemin hazırlamaktadır.

Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği (İMDAT) tarafından hayata geçirilen Çocuk Evliliklerine Karşı Mücadele Projesi kapsamında hazırlanan bu raporun temel amacı; bireylerin kültürel değerlerinin, toplumsal cinsiyet eşitliği algılarının ve çocuk evliliğine yönelik tutumlarının nasıl şekillendiğini anlamaktır. Şanlıurfa gibi sosyo-kültürel dinamikleri güçlü ve geleneksel yapının yoğun hissedildiği bir bölgede bu ilişkilere ışık tutmak, sadece akademik bilgi üretmek açısından değil, aynı zamanda sahada yürütülecek sosyal değişim politikalarına yön vermek açısından öneme sahiptir.

Araştırmanın bulguları, sadece beklenen eğilimleri doğrulamakla kalmamış, aynı zamanda bu eğilimlerin altında yatan sosyo-kültürel nedenleri sayısal verilerle görünür kılmıştır. Bu görünürlük; politika yapıcılar, sivil toplum örgütleri ve eğitimciler için sahada daha hedefli, etkili ve sürdürülebilir müdahale stratejileri geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Çünkü bireysel tutumların dönüşmesi, ancak yapısal ve kültürel koşulların dönüştürülmesiyle mümkündür.

Çocuk Evliliklerine Karşı Mücadele Projesinin hayata geçmesinde, sosyal değişim ve toplumsal eşitlik alanlarında yürüttüğü uzun soluklu destek programlarıyla önemli bir rol üstlenen Sabancı Vakfı'na, finansal ve stratejik desteklerinden dolayı en içten teşekkürlerimizi sunarız. Saha sürecindeki katkılarından dolayı Ruh Sağlığı ve Bağımlılıkları Araştırma Eğitim Derneği (RUBAD)'a ve kadınların ihtiyaçlarına yönelik duyarlılığıyla hijyenik ped desteği sağlayarak katkıda bulunan Beije markasına teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Oğuz Polat

Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği (İMDAT) Başkanı

Çocuk Evliliklerine Karşı Mücadele Projesi Özeti

Çocuk Evliliklerine Karşı Mücadele Projesi temel insan hakları ihlali olan ‘çocuk yaşta evlilik’ problemini ele alarak Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan sınır ilimiz Şanlıurfa’nın Suruç, Halliliye ve Eyyubiye ilçelerinde hayata geçirilmiştir. Proje ile amaçlanan çocuk evliliğinin ‘sıradan olağan’ bir durum olmadığını, gelenek-görenek algısından kaynaklı ‘toplumsal bir problem’ olduğunu bireysel ve kitlesel boyutta güçlü bir şekilde hissettirerek çocuk evliliklerine yönelik algının yerelde ve toplumda değişmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda projenin uygulandığı üç ilçede yerel halkla doğrudan temas kurularak farkındalık arttırmaya yönelik eğitimler gerçekleştirilmiştir. Uzman psikologlar tarafından sahada yürütülen çalışmalarla, 200 haneye ve 100 esnafa birebir ziyaretlerde bulunulmuş; çocuk yaşta evliliklerin bireysel, toplumsal ve psikolojik etkilerine dair bilgilendirmeler yapılmıştır. Toplamda 913 kişiye doğrudan ulaşılarak, çocuk yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik bilinç düzeyinin artırılması hedeflenmiştir. Bununla birlikte, yerel halkın çocuk evliliklerine yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlayan bir saha araştırması da yürütülmüş ve elde edilen veriler ışığında bu rapor hazırlanmıştır.

Çocuk Yaşta Evlilik

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine göre 18 yaşından küçük her birey çocuktur.¹ Çocuk yaşta evlilik, 18 yaşından küçük bir çocuğun, bir yetişkinle ya da yine bir çocukla yapılan evliliği olarak tanımlanmaktadır. Çocuk yaşta evlilikler, insan hakları alanındaki pek çok uluslararası düzenlemeye ve ulusal düzenlemelere aykırıdır.²

Çocuk yaşta evlilikler çocukta fizyolojik, fiziksel psikolojik gelişimi açıdan olumsuz etkilere neden olmaktadır. Kız çocuklarının eğitim hakkını kesintiye uğratmakta, cinsel, fiziksel ve ruhsal şiddete maruz kalmalarına ve çocuklukları elinden alınarak çocuk yaşta yüklenmemesi gereken sorumluluklar verilmesine sebep olmaktadır.³

Çocukların birey olarak geleceklerini inşa etmelerinin önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Evlendirilen çocuklar, başta eğitim ve sağlık olmak üzere temel haklardan yoksun kalmakta; bağımsız karar alma, ekonomik özgürlük ve toplumsal katılım gibi olanaklardan uzak büyümektedir. Bu nedenle çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi, yalnızca bireysel bir hak mücadelesi değil, aynı zamanda toplumsal eşitlik ve adaletin sağlanması için kritik bir gerekliliktir.⁴

Bu belgede 18 yaş altında yapılan evlilikler değerlendirilmiş olup ‘Çocuk Yaşta Evlilik’ kavramı ile ele alınmıştır.

1) Birleşmiş Milletler, (1989), Çocuk Haklarına Dair Sözleşme <https://www.unicef.org/turkiye/cocuk-haklarina-dair-sozlesme>

2) Polat O. (2023) Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstisnaları. Seçkin Yayınları, Ankara

3) Sabancı Vakfı & Uçan Süpürge (2011) Çocuk evlilikleri ve sağlık. https://www.sabanci vakfi.org/i/content/4852_2_Cocuk_Evlilikleri_ve_Saglik.pdf

4) Karayaz, H., Aslan, M., & Polat, N. (2023). Erken Evliliğin Bireylerin İyi Oluplarına Etkisi: Olgu İncelemesi. Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 297-311.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, toplumsal yaşamda kadın ve erkeğe yüklenen rollerden kaynaklanan bir ayrımcılık biçimidir. Bu ayrımcılık, kadınların haklara, fırsatlara ve kaynaklara erişimlerini kısıtlar. Kadınların politik, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarına erişiminde ciddi engeller oluşturmaktadır. Bu engeller, kadınların insan haklarından ve temel özgürlüklerinden tam anlamıyla faydalanmalarını sınırlamaktadır. Özellikle eğitim, gelir düzeyi, sağlık hizmetlerine erişim ve istihdam gibi konularda kadınlar erkeklere kıyasla daha fazla dezavantajla karşı karşıya kalmaktadırlar.^{5,6}

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en görünür ve en yıkıcı sonuçlarından biri de çocuk yaşta evliliklerdir. Özellikle kız çocuklarının evlendirilmesi, onların eğitim hakkından mahrum kalmasına, fiziksel ve ruhsal sağlıklarının zarar görmesine, ekonomik bağımsızlık kazanamadan ebeveyn ve eş rollerini üstlenmek zorunda kalmalarına neden olmaktadır. Çocuk yaşta evlilikler, bireyin çocukluk ve ergenlik dönemine özgü gelişimsel ihtiyaçlarını göz ardı ederek, onu yetişkin rollerine zorla dâhil eder. Bu durum sadece bireysel düzeyde değil, toplumun genel refah ve eşitlik yapısı üzerinde de uzun vadeli olumsuz etkiler yaratmaktadır. Çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ve kadınların güçlendirilmesinde temel adımlardan biridir.⁷

5) UNICEF, (t.y.). Toplumsal cinsiyet eşitliği. Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkiye/toplumsal-cinsiyet-e%C5%9Fittil%C4%9Fi>

6) Polat O.(2021) Şiddet. Seçkin Yayınları, Ankara

7) UNFPA, (2020). Erken ve Zorla Evlilikler: Türkiye'de Çocuk Yaşta Evliliklerin Durumu. Erişim adresi: https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/turkce_web_son_son.pdf

Kültürel Değerler Tutumu

Kültürel değerler, bireylerin dünyayı algılayış biçimlerini, sosyal ilişkilerini ve davranışlarını yönlendiren temel inançlar (bireylerin yaşamı, doğru-yanlış kavramlarını ve değer yargılarını şekillendiren köklü düşünce ve kabuller) ve normatif sistemler (toplumda doğru ve kabul edilebilir davranışları belirleyen kurallar ve beklentiler) bütünüdür. Bu değerler, bireyin toplum içerisindeki yerini, rollerini ve karar alma süreçlerini şekillendirir. Kültürel değer kalıpları yalnızca bireysel eğilimleri değil, aynı zamanda toplumsal yapının sürekliliğini sağlayan normatif düzeni de yansıtır. Bu nedenle kültürel değerler, bireyin sadece kendi yaşamını değil, ait olduğu grubun beklentileri doğrultusunda davranma biçimini de belirleyici niteliktedir.

Mevcut araştırma kullanılan Kültürel Değerler Ölçeği, bireylerin toplumla ilişkilerini ve sosyal eğilimlerini beş temel boyut üzerinden değerlendirmektedir. Güç mesafesi, bireylerin otoriteye ve toplumsal hiyerarşiye yönelik kabullerini; belirsizlikten kaçınma, bireyin kuralcılığa, düzene ve öngörülebilirliğe duyduğu ihtiyacı yansıtır. Kolektivizm, bireyin grup aidiyeti, toplulukla uyum ve aileye bağlılık gibi değerlere ne ölçüde önem verdiğini gösterirken; uzun erimlilik, geleceğe dönük düşünme, sabır ve istikrarla ilişkilidir. Son olarak, erillik boyutu bireyin geleneksel cinsiyet rollerine ve başarıya dayalı, rekabetçi bir yaşam anlayışına ne kadar yakın olduğunu ölçmektedir. Bu boyutlar, bireyin kültürel değer sistemini çok boyutlu biçimde değerlendirmeye olanak tanımaktadır.⁸

8) Hofstede, G. (2001). Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations (2nd ed.). Sage Publications

Saha Raporu

Bu araştırma, Şanlıurfa ilinde Suruç, Haliliye ve Eyyubiye ilçelerinde yürütölmüş olup, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, költürel değler ve çocuk yaşta evlilikler arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çocuk yaşta evliliklerin ardında yatan toplumsal ve költürel dinamikler ele alınmıştır. Araştırma kapsamında 359 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcılardan evlenme yaşları, cinsiyetleri ve medeni durumları gibi demografik veriler de toplanmıştır. Bu sayede evlenme yaşlarına göre katılımcıların költürel değ eğilimleri, toplumsal cinsiyet algıları ve çocuk evliliğine yönelik tutumları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Bu araştırma, çocuk yaşta evliliklerin toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve költürel değlerle nasıl ilişkilendiğini ortaya koyarak mevcut duruma dair kapsamlı ve veri temelli bir tablo sunmaktadır. Şanlıurfa örneğinde gerçekleştirilen bu araştırma, yalnızca bölgesel bir sorun değ il, aynı zamanda toplumsal cinsiyet rolleri, geleneksel normlar ve eşitsizliklerin nesiller arası aktarılan daha geniş bir sosyal sorunu görünür kılmaktadır. Elde edilen bulgular, çocuk yaşta evliliğin toplumsal yapının ve költürel değlerin şekillendirdiği bir sonuç olduğunu göstermektedir. Bu nedenle bu rapor, politika yapıcılar, eğitimciler, sağık uzmanları, sosyal hizmet uzmanları ve sivil toplum için durumu anlamaya, önleyici stratejiler geliştirmeye ve farkındalık oluşturmaya yönelik önemli bir bilimsel dayanak sunmaktadır.

Cinsiyete Göre Evlilik Yaşı

	15 Yaş Altı (n)	15 Yaş Altı (%)	15-18 Yaş Arası (n)	15-18 Yaş Arası (%)	18 Yaş ve Üzeri (n)	18 Yaş ve Üzeri (%)	Bekar (n)	Bekar (%)
Kadın	57	23,5	95	39,1	67	7,6	24	9,9
Erkek	6	5,2	28	24,1	69	59,5	13	11,2

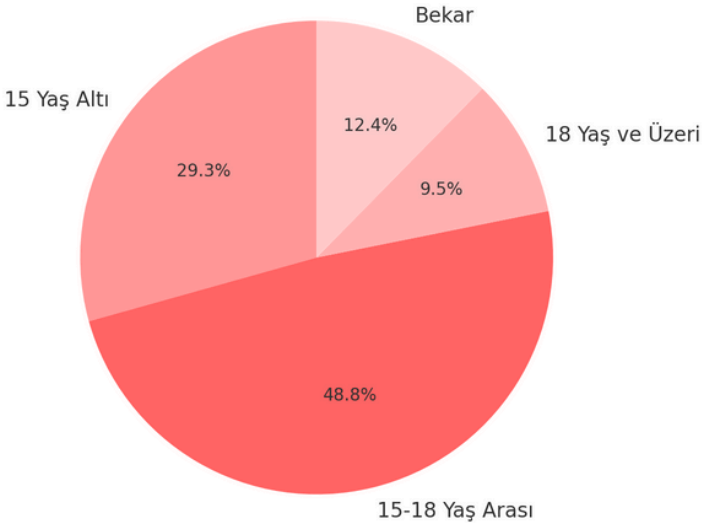
15 yaş altı evliliklerin cinsiyete göre katılımcısı sayısı (n) ve oranlara göre (%) dağılımı

Not:

“15 yaş altı” ifadesiyle, 14 yaş ve daha küçük bireyler kapsanmıştır.

“15-18 yaş arası” grubunda, 15, 16 ve 17 yaşındaki bireyler değerlendirmeye alınmıştır.

“18 yaş ve üzeri” ifadesi ise, 18 yaş dahil olmak üzere, bu yaştan büyük tüm bireyleri içermektedir.

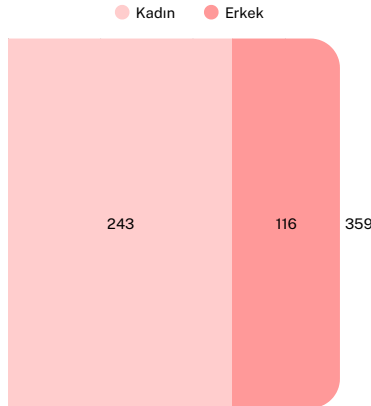
Kadınların evlenme yaşlarına ve medeni durumuna göre dağılımı

Cinsiyete Göre Çocuk Yaşta Evlilik Oranı

Araştırma kapsamında 359 katılımcının evlilik yaşları incelendiğinde, çocuk yaşta evliliğin özellikle kadınlar arasında belirgin biçimde yaygın olduğu görülmüştür.

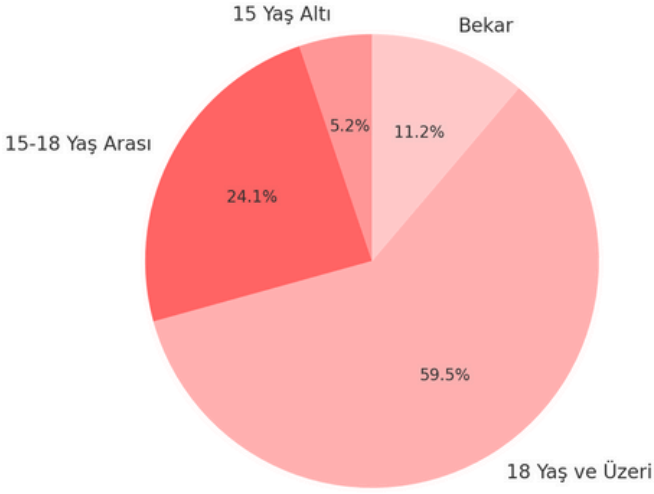
Katılımcılar, evlenme yaşlarına göre “15 yaşından önce”, “15–18 yaş arası”, “18 yaş ve üzeri” ve “Bekar” olmak üzere dört kategoriye ayrılmıştır. Cinsiyet kırılımı dikkate alınarak elde edilen veriler aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

- Genel olarak katılımcıların %51.8'i 18 yaşından önce evlenmiştir.
 - Kadınların %23.5'i 15 yaşından önce, %39.1'i ise 15–18 yaş aralığında evlenmiştir. Yani kadınların toplamda %62.6'sı 18 yaş altı evlilik yapmıştır.
 - Erkeklerde bu oran çok daha düşüktür: Erkeklerin yalnızca %9.1'i 15 yaşından önce, %28.8'i 15–18 yaş arası evlenmiştir. Toplamda erkeklerin %37.9'u 18 yaş altı evlilik yapmıştır.
- 18 yaş ve üzeri evlenme oranı erkeklerde %53.0, kadınlarda ise sadece %27.6'dır.
- Bekar olduğunu belirten katılımcılar genel kitlenin %10.3'ünü oluşturmaktadır. Bu oran kadınlarda %9.9, erkeklerde %9.1'dir.

Katılımcıların cinsiyet dağılımı (n)

Saha Raporu

Erkeklerin evlenme yaşlarına ve medeni durumuna göre dağılımı

15 yaş altı evliliklerin cinsiyete göre dağılımı

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kültürel Değerler ve Çocuk Yaşta Yapılan Evliliklerine Yönelik Tutumun Değerlendirilmesi

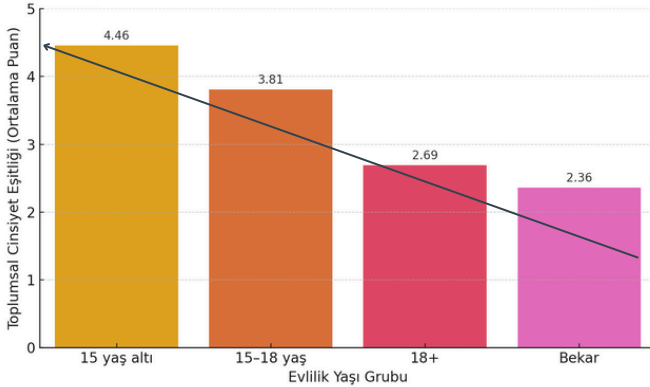
Cinsiyet Eşitsizliği Algısı

Evlenme Yaşı

Evlenme yaşı düştükçe toplumsal cinsiyet eşitliği algısının da azaldığı görülmektedir.

Katılımcıların evlenme yaşlarına göre toplumsal cinsiyet eşitliği algıları, kişisel kültürel değerleri ve çocuk evliliğe ilişkin tutumları karşılaştırıldığında çocuk yaşta evlenen bireylerin eşitliğe dair algılarının diğer gruplara kıyasla daha zayıf olduğu görülmektedir. 15 yaşından önce evlenen bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine daha geleneksel ve ataerkil bir bakış açısıyla yaklaştığı görülmektedir.

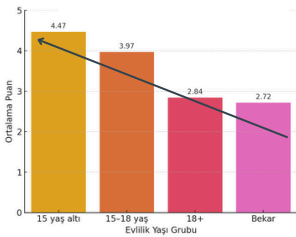
Evlilik Yaşına Göre Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Algısı

(Puan arttıkça, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik algı daha olumsuz hale gelmektedir.)

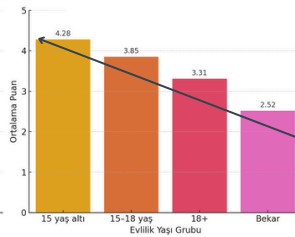
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kültürel Değerler ve Çocuk Yaşta Yapılan Evliliklerine Yönelik Tutumun Değerlendirilmesi

Kültürel değerler bağlamında değerlendirildiğinde ise, çocuk evliliği ile yüksek güç mesafesi (otoriteye boyun eğme ve hiyerarşik ilişkileri doğal kabul etme), belirsizlikten kaçınma (belirsiz durumlara karşı tahammülsüzlük ve kurallı yapıları tercih etme), kolektivist değerler (bireysellikten çok grup uyumunu ve aidiyeti önemseme) ve erillik (geleneksel cinsiyet rollerini ve erkek egemenliği savunma) arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

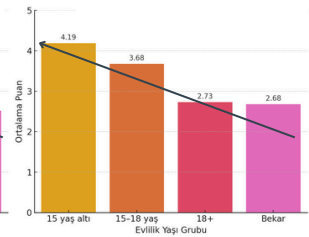
Özellikle 15 yaşından önce evlenen bireylerde güç mesafesi, kolektivizm ve erillik algılarının oldukça yüksek olması, bu bireylerin otoriteye bağlı, grup normlarına uyumlu ve erkek egemen rolleri benimsemiş yapılar sergilediğini ortaya koymaktadır. Bu değerler, çocuk evlilikleri destekleyen kültürel ve sosyal normların bireyler tarafından içselleştirildiğini göstermektedir.

Evlilik yaşına göre güç mesafesi

Evlilik yaşına göre kolektivizm

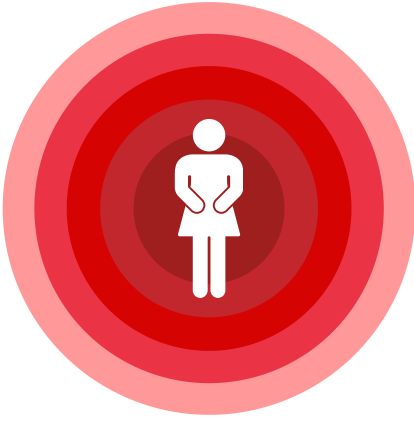

Evlilik yaşına göre erillik

Saha Raporu

Çocuk yaşta evlenen bireylerin hem normatif (bireyin çevreden gelen beklentilere uyması) hem de değer temelli (bireyin içselleştirdiği, yani gerçekten benimsediği değerler) düzlemde çocuk evliliği meşrulaştıran tutumlara sahip oldukları görülmektedir.

Tüm bu sonuçlar, çocuk evliliklerin toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ataerkil normlar ve kültürel değerlerle iç içe geçmiş çok katmanlı bir sosyal olgu olduğunu göstermektedir.

Çocuk yaşta evlilik kültürel ve toplumsal normlara bağlı kolektif bir eylemdir.

Hofstede'nin kültürel boyutlar kuramına göre, yüksek güç mesafesi ve kolektivist toplumlarda bireylerin otoriteye daha fazla uyum sağladığı ve geleneksel rolleri içselleştirme eğiliminde olduğu belirtilmektedir. Araştırma sahasında erillik düzeyinin yüksek olması ise, erkek egemenliğini meşru gören ve cinsiyet rollerini katı biçimde tanımlayan bir sosyo-kültürel ortamın göstergesidir.

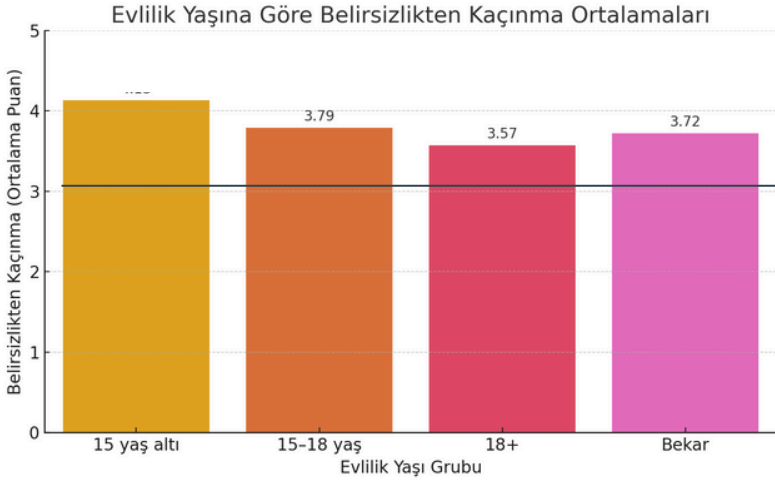
Bu araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre, tüm katılımcıların belirsizlikten kaçınma puanlarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Belirsizlikten kaçınma, bireylerin belirsiz ya da öngörülemez durumlara karşı duyduğu rahatsızlık düzeyini ifade eder. Belirsizlikten kaçınma düzeyi yüksek olan kişiler, kuralların ve yapıların belirgin olmasını ister; böylece çevrelerinde güvenli, düzenli ve öngörülebilir bir ortam yaratmayı hedeflerler. Bu bireyler için kesinlik, kuralcılık ve normlara bağlılık, günlük yaşamda huzur ve kontrol duygusu sağlamanın bir yoludur.

Bu araştırmadaki mevcut durum, katılımcıların tamamında belirgin bir kuralcılık eğilimi ve yapısal güven arayışı bulunduğunu göstermektedir. Her ne kadar tüm katılımcılar belirsizlikten kaçınma eğilimi gösterse de, bu eğilimin çocuk yaşta evlenen bireylerde daha güçlü olduğu dikkat çekmektedir. Çocuk yaşta evlenen bireylerin, belirsizlikle baş etme konusunda daha fazla zorluk yaşadıkları ve geleneksel kurallara daha sıkı sıkıya bağlı kaldıkları anlaşılmaktadır. Bu durum çoğunlukla bireylerin özgür iradeleriyle değil, henüz karar verme yeterlilikleri gelişmeden maruz kaldıkları zorunlu evliliklerin ve içinde bulundukları sosyal baskıların bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

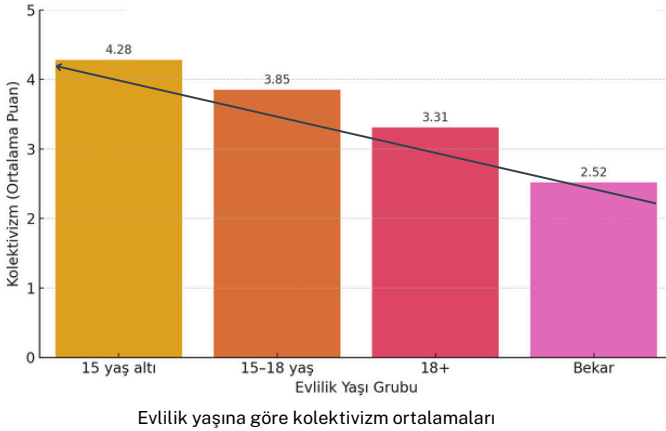
**Kurallı ve güvenli bir düzen arayışı,
çocuk yaşta evliliklerde daha belirgin şekilde görülmektedir.**

Çocuk yaşıta evlenen bireylerin **belirsizlikle başa çıkmakta zorlandıkları** ve **geleneksel kurallara daha sıkı sıkıya bağlı kaldıkları** görülmektedir. Ancak bu durum, çoğu zaman onların bilinçli bir tercihi değil, çocuk yaşıta zorla evlendirilmiş olmanın bir sonucu olduğu çıkarımında bulunulabilir. Henüz kendi kararlarını verme yeterliliğine sahip olmadıkları bir dönemde evlendirilen bu bireyler, zamanla içinde bulundukları koşulları normalleştirmiş ve geleneksel yapıyı sorgulamadan benimsemiş olabilirler. Bu nedenle çocuk evliliğine yönelik bağlılık ya da onay, çoğu zaman bir güven arayışından çok, maruz kalınan baskının ve sınırlı yaşam deneyiminin bir sonucu olarak ortaya çıkabilmektedir.

Evlilik yaşına göre belirsizlikten kaçınma ortalamaları

Çocuk yaşta evlenen bireylerin ait oldukları gruba bağlılık gösteren ve toplumsal normlara uyumu ön planda tutan değerleri benimsedikleri görülmektedir. Ancak bu durum, çoğu zaman onların özgür iradesiyle şekillenmiş bir tercih değil; çocuk yaşta evlendirilmeleriyle içine sürüklendikleri bir yaşam biçiminin doğal sonucu olabilir. Ailelerinin ya da içinde bulundukları topluluğun beklentileri doğrultusunda çok çocuk yaşta evlendirilen bu bireyler, zamanla bu yapıyı sorgulamadan içselleştirmiş olabilirler.

Evlenme yaşı azaldıkça bireylerin kolektivist değerlere daha fazla yöneldiği görülmektedir. Bu durum, çocuk yaşta evlenen bireylerin ait oldukları topluluğun normlarına uyum sağlamayı ön planda tuttuğunu ve bireysel karar alma yerine grup beklentileri doğrultusunda hareket ettiğini göstermektedir.

Anket sorularına cinsiyete göre verilen yanıtlar arasında çoğunlukla tercih edilen cevaplar, frekans (n) ve yüzde (%) değerleri

1.Üst makamlarda çalışanlar, kararları astlara danışmadan almalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=78, %32.1)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=23, %34.85)

2.Üstlerin, alt makamlarda çalışanların fikirlerine çok sık başvurmalarına gerek yoktur.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=77, %31.69)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=28, %42.42)

3.Üst makamlarda çalışanlar, alt makamlarda çalışanlarla yüz göz olmaktan kaçınmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=80, %32.92)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=22, %33.33)

4.Alt makamlarda çalışanlar, üst makamların kararlarına karşı gelmemelidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=75, %30.86)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=27, %40.91)

5.Üst makamlarda çalışanların, alt makamlara yetki aktarımı yalnızca önemsiz konularla sınırlı olmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=65, %26.75)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=25, %37.88)

6.Benden tam olarak ne istendiğini bilebilmem için açık biçimde belirtilen talimatlar gereklidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=87, %35.8)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=32, %48.48)

7.Talimatları ve prosedürleri sıkı sıkıya takip etmek önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=90, %37.04)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=27, %40.91)

8. Kurallar ve düzenlemeler benden ne beklendiğini anlamamı sağladığı için önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=95, %39.09)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=28, %42.42)

9. İşimde kullanmam gereken prosedürlerin standartlaştırılmasını yararlı buluyorum.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=86, %35.39)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=29, %43.94)

10. Yapılacak uygulamaların talimatlarla açıklanması önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=91, %37.45)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=33, %50.0)

11. Bireyler kişisel çıkarlarını ait oldukları grup için feda etmelidirler.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=76, %31.28)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=32, %48.48)

12. Zorluklara rağmen bireyler içinde olduğu gruba bağlı kalmayı sürdürmelidirler.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=80, %32.92)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=29, %43.94)

13. Grubun iyiliği kişisel ödüllerden daha önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=73, %30.04)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=32, %48.48)

14. Grubun başarısı bireysel başarıdan daha önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=73, %30.04)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=30, %45.45)

15. Bireyler, ancak grubun iyiliği sağlandıktan sonra kişisel hedeflerinin peşinden gitmelidirler.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=77, %31.69)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=26, %39.39)

16. Bireysel hedeflerin gerçekleşmemesi pahasına, birey grubuna sadık kalmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=83, %34.16)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=28, %42.42)

17. İnsan sahip olduğu parayı iyi yönetmeli ve dikkatli harcamalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=88, %36.21)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=42, %63.64)

18. Bütün engellere rağmen amaçlar doğrultusunda kararlılıkla yola devam edilmelidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=96, %39.51)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=28, %42.42)

19. Uzun vadeli planlama yapmak önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=82, %33.74)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=30, %45.45)

20. Bireylerin kararlı ve istikrarlı olmaları önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=91, %37.45)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=29, %43.94)

21. Gelecekte başarılı olmak için, gününü gün etmekten kaçınılmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=86, %35.39)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=30, %45.45)

22. İleride başarılı olmanın anahtarı çok çalışmaktır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=83, %34.16)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=33, %50.0)

23. Erkekler için profesyonel bir kariyere sahip olmak kadınlara kıyasla daha önemlidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=86, %35.39)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=25, %37.88)

24. Erkekler problemleri mantıkla, kadınlar ise sezgiyle çözerler.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=79, %32.51)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=27, %40.91)

25. Zor problemleri çözebilmek, erkeklerin yaptığı gibi aktif ve zorlayıcı olmayı gerektirir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=81, %33.33)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=19, %28.79)

26. Erkeklerin kadınlara göre her zaman daha iyi yaptıkları bazı işler bulunmaktadır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=74, %30.45)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=29, %43.94)

27. Erkek kadına göre olaylara daha mantıklı yaklaşır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=77, %31.69)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=30, %45.45)

28. Kadının erkekten çok para kazanması kadın erkek arasındaki ilişkiyi bozar.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=75, %30.86)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=23, %34.85)

29. Kadın görüşeceği kişiler için kocasının onayını almalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=65, %26.75)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=23, %34.85)

30. Ailenin parasal harcamaları erkeğin kontrolünde olmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=69, %28.4)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=24, %36.36)

31. Evle ilgili dışarıda yapılması gereken işler (fatura yatırma gibi) erkeğin sorumluluğundadır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=79, %32.51)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=31, %46.97)

32. Erkek zeki olduğu için kadından daha başarılı olur.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=69, %28.4)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=28, %42.42)

33. İş yaşamında erkeğe öncelik verilmelidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=65, %26.75)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=30, %45.45)

34. Ev işleri (ütü, bulaşık, evin toplanması, temizliği, çocuk bakımı gibi) kadının sorumluluğundadır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=91, %37.45)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=22, %33.33)

35. Siyaset “erkeksi” bir alandır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=69, %28.4)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=22, %33.33)

36. Kadının özgürlüğü her zaman erkeğin denetiminde olmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=59, %24.28)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=26, %39.39)

37. İş yaşamında üst düzey görevler erkeğe göredir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=64, %26.34)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=22, %33.33)

38. Erkek kadından her zaman bir adım öndedir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Tamamen katılıyorum (n=58, %23.87)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=24, %36.36)

39. Erkek matematik ve fen alanındaki mesleklerde kadından daha başarılıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Büyük ölçüde katılıyorum (n=69, %28.4)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=19, %28.79)

40. Erken evlilik normal/olağandır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=66, %27.16)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=25, %37.88)

41. Evlilikler erken yapılmalıdır.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=59, %24.28)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Çok az katılıyorum (n=19, %28.79)

42. Kızlar erkeklere göre daha erken evlendirilmelidir.

Kadınlarda çoğunluk verilen cevap: Hiç katılmıyorum (n=61, %25.1)

Erkeklerde çoğunluk verilen cevap: Orta düzeyde katılıyorum (n=20, %30.3)

Özet

Analiz sonuçları özetle, çocuk yaşta evliliklerin özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve geleneksel kültürel değerlerle güçlü bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir.

Güç mesafesi (otoriteye uyma ve hiyerarşik yapıları doğal görme), kolektivizm (bireyden çok grup yararını önceleme) ve erillik (geleneksel cinsiyet rollerine ve erkek egemenliğine dayalı değerleri benimseme) gibi kültürel boyutlarda yüksek puan alan bireylerin, çocuk yaşta evliliği daha kolay benimsedikleri ve bu durumu meşru gördükleri tespit edilmiştir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği algısı ise evlenme yaşı yükseldikçe artmakta; çocuk yaşta evlenen bireylerde bu algı oldukça düşmektedir.

Bu belgede sunulan bulgular, çocuk yaşta evliliklerle mücadelede kültürel dönüşüm, toplumsal farkındalık ve cinsiyet eşitliğini güçlendirmeye yönelik bütüncül politikaların geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Kaynakça

- 1) Birleşmiş Milletler. (1989). Çocuk Haklarına Dair Sözleşme <https://www.unicef.org/turkiye/cocuk-haklarina-dair-sözleşme>
- 2) Polat O. (2021) Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı. Seçkin Yayınları. Ankara
- 3) Sabancı Vakfı & Uçan Süpürge (2011) Çocuk evlilikleri ve sağlık. https://www.sabancivakfi.org/i/content/4852_2_Cocuk_Evlilikleri_ve_Saglik.pdf
- 4) Karayazı, H., Aslan, M., & Polat, N. (2023). Erken Evliliğin Bireylerin İyi Oluşlarına Etkisi: Olgu İncelemesi. Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 297-311.
- 5) UNICEF. (t.y.). Toplumsal cinsiyet eşitliği. Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkiye/toplumsal-cinsiyet-e%C5%9Fitli%C4%9Fi>
- 6) Polat O.(2023) Şiddet. Seçkin Yayınları. Ankara
- 7) UNFPA. (2020). Erken ve Zorla Evlilikler: Türkiye'de Çocuk Yaşta Evliliklerin Durumu. Erişim adresi: https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/turkce_web_son_pdf.pdf
- 8) Hofstede, G. (2001). Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations (2nd ed.). Sage Publications

Çocuk Evliliklerine Karşı Mücadele Projesi

Kapsamında hazırlanmıştır.

İletişim Bilgileri

Email

infoimdat@gmail.com

Website

<https://www.imdat.org/cocukevliliklerinehayir>